

LIDIJA ŠENK, GORDANA ERCEGOVAC-JAGNJIĆ***POTEŠKOĆE U NASTAVI SVIRANJA NA UČITELJSKOM
STUDIJU**

U višegodišnjem radu sa studentima koji se pripremaju za zvanje učitelja, nailazimo na cijeli niz poteškoća u realizaciji nastave kolegija Sviranje. Zašto učitelj treba pjevati, svladati vještinu sviranja, znati čitati notne znakove? Zašto razredbenim postupkom nisu provjerene glazbene sposobnosti ako o njima ovisi uspješnost studiranja? Zašto glazbeni sadržaji iziskuju toliko mnogo vremena potrebnoga za njihovo usvajanje i uvježbavanje? Ovo su samo neka od pitanja studenata na početku studija, a tijesno su povezana sa njihovim glazbenim predznanjem, kao i stavovima o mjestu i važnosti glazbene kulture kako u odgojno-obrazovnoj strukturi osnovne škole, tako i životu suvremenoga čovjeka. Kako bismo pojasnile probleme i poteškoće na koje nailaze studenti i nastavnici u zajedničkom radu tijekom glazbene naobrazbe na učiteljskom studiju, pokušale smo se osvrnuti na one najizraženije i "najvažnije".

UMJESTO UVODA

Glazbeno-estetsko obrazovanje sastavni je dio općega obrazovanja svakoga čovjeka. Budući da nastavu glazbene kulture u nižim razredima osnovne škole realiziraju razredni učitelji, važnu sastavnicu u interdisciplinarnom obrazovanju učitelja predstavlja upravo specijalizirano, stručno obrazovanje iz područja glazbene umjetnosti. Ono u sebi sadrži teorijsko i stručno-praktično obrazovanje koje studenti usvajaju tijekom studija u kolegijima Glazbena kultura, Sviranje i Metodika glazbene kulture. Navedeni kolegiji čvrsto su korelativno povezani i cilj im je stručno osposobiti kompetentnoga učitelja za rad s djecom rane školske dobi u području glazbene kulture.

Studenti iz kolegija Glazbena kultura stječu znanja iz područja teorije glazbe, glazbenih oblika, povijesti glazbe i dr., Sviranje obuhvaća stjecanje i razvijanje vještina i sposobnosti iz područja glazbe, a to su primarno sviranje i pjevanje, sadržaji Metodike glazbene kulture kao pretpostavku uspješnoga razumijevanja i usvajanja sadržaja pretpostavljaju primjereno stručno znanje i odgovarajući stupanj vještina prethodna dva kolegija. Stoga na često pitanje studenata zašto je Sviranje uvršteno u plan i program Učiteljskoga studija možemo odgovoriti poznatom činjenicom kako dobrog, kvalitetnoga učitelja odlikuje solidno stručno obrazovanje koje ovdje podrazumijeva sve prethodno navedeno, kao i široku opću kulturu, pedagošku kulturu, moralnost, pozitivnost stavova i mišljenja, ljubav prema svom pozivu itd. Tek će učitelj koji ima znanja iz već spomenutih područja glazbene pismenosti i glazbene

---

* Lidija Šenk, Gordana Ercegovac-Jagnjić, Visoka učiteljska škola u Osijeku

kulture, koji je dovoljno vješt u sviranju i pjevanju i koji je ovladao sadržajima metodike glazbene kulture pristupiti i pridonijeti ostvarenju zadaća nastave Glazbene kulture u nižim razredima osnovne škole kao što su:

- omogućiti učenicima da tijekom školovanja postupno upoznaju i usvoje veći broj narodnih i umjetničkih napjeva različitoga sadržaja,
- razvijati izvoditeljske vještine djece i njihov stvaralački pristup pjevanju (i drugim oblicima izvođenja),
- razvijati sposobnost glazbenoga pamćenja te intelektualnih i motoričkih mogućnosti djece,
- poticati i stalno razvijati stvaralačke mogućnosti glazbenoga izražavanja djece,
- omogućiti stjecanje temeljne glazbene pismenosti, vrsta i stilova,
- upoznati obilježja pučke glazbe i pučke običajne tradicije,
- steći spoznaje o hrvatskim skladateljima, izvoditeljima i glazbenim ustanovama,
- upoznati odabrane primjere glazbenoga stvaralaštva drugih naroda,
- učenike odgajati za buduće aktivne slušatelje glazbe i druge oblike glazbenih aktivnosti,
- usmjeriti glazbeno nadarene učenike na stručno glazbeno obrazovanje.¹

KOLEGIJ SVIRANJE

Nastava Sviranja koncipirana je na način da se tijekom I., II. i III. godine studija izvodi nastava u obliku vježbi po jedan sat tjedno u skupini od 8 do 10 studenata.

"Svrha nastave Sviranja je da studenti svladaju vještinu sviranja klavijature (glasovira, sintisajzera ili harmonike) do stupnja amaterskog muziciranja kako bi se njime mogli što svrsishodnije koristiti u radu s djecom. Instrumentalna obuka na IV. godini nije obvezna, ali se preporučuje radi daljnjeg usavršavanja."²

"Zadaci nastave Sviranja su:

- upoznavanje svojstava i tehničkih mogućnosti instrumenta,
- svladavanje osnovnih tehnika sviranja instrumenta,
- upoznavanje glazbene literature prikladne za primjenu u radu s učenicima nižih razreda osnovne škole,
- osposobljavanje budućeg učitelja za pjevanje pjesama za djecu uz sviranje pratnje instrumenta,
- sviranje melodija tih pjesama na instrumentu,
- samostalni izbor akorda za pjesme,
- stjecanje sposobnosti samostalnoga korištenja instrumenta u radu s učenicima da vještinom sviranja mogu animirati učenike za bavljenje glazbom."³

¹Opširnije o zadaćama pogledati u Nastavni plan i program za osnovnu školu-Glazbena kultura, Prosvjetni vjesnik, Posebno izdanje (broj 2), lipanj 1999.

²Nastavni plan i program Učiteljskoga studija u Osijeku – Sviranje, Osijek, 2003., str. 40.

³Nastavni plan i program Učiteljskoga studija u Osijeku – Sviranje, Osijek, 1994., str. 47.

Vježbe ovoga kolegija predviđaju tijekom I. semestra primjenu elementarne glazbene pismenosti, postavljanje ruku na klavijaturu i uspostavljanje artikulacije prstiju i ovladavanje vještinom koordinacije lijeve i desne ruke. Upravo je nerazvijena koordinacija ruku jedan od najvećih problema studentima u početnom sviranju jer se razvoj vještine koordinacije ruku ostvaruje isključivo vježbanjem sviranja instrumenta. Razvojem koordinacije ruku studenti stvaraju pretpostavku o sviranju na klaviru, dakle daje se temelj osnovnoj tehnici sviranja.

Od II. do VI. semestra uz nastavak vježbi za tehniku sviranja, sviraju se (desnom melodija i pratnja lijevom rukom) i pjevaju pjesme koje će studenti moći koristiti u razredu. Pjesme se obrađuju postupno prema opsegu glazbenih sadržaja i težini primjerenoj kontinuitetu rada studenta individualno, odnosno po skupinama.

Kroz svih šest semestara, osim tehničkih vježbi i dječjih pjesmica, studenti imaju priliku svirati i jednostavnije umjetničke skladbe. One učvršćuju glazbenu pismenost, povećavaju interes muzikalnijih studenata i razbijaju moguću monotoniju u vježbanju. Te skladbe trebaju biti kratke, tehnički ne prezahtjevne, u kojima će student pratiti glazbenu frazu, prepoznavati notne znakove, ali i oznake za tempo, dinamiku i artikulaciju, te njihovim izvođenjem unaprijediti kvalitetu sviranja i glazbeno-estetskoga sazrijevanja.

Komparacijom sa početničkim sviranjem u nižoj glazbenoj školi, mišljenja smo kako se ne možemo voditi za početnicama instrumenta u svim segmentima jer pred instrumentalistom je šest godina individualne nastave i to dva puta tjedno, što nije usporedivo sa skupnom nastavom sviranja na učiteljskom studiju koja se realizira jednom tjedno, kao i činjenica kako su učenici glazbenih škola desetak godina mlađi od studenata prve godine učiteljskoga studija, što otvara pitanje optimalnoga uzrasta za učenje sviranja instrumenta. Mišljenja smo kako se tehnička dostignuća na ovoj razini sviranja mogu postići ciljanim vježbama koje će biti zanimljive i muzikalne.

Na nastavi kolegija Sviranje provodi se i vježbanje pojedinačnoga i istovremenoga otkucavanja ritma i metra kao predvježba za taktiranje⁴ u razredu. Vježbe taktiranja doprinose jednostavnijem svladavanju motoričkoga problema koordinacije (odvajanja) ruku, kao i izvođenju različitih ritamskih figura. Taktiranjem se razvija osjećaj za glazbeni metar i ritam. Pjesme koje će se svirati taktiraju se na način da jedna ruka otkucava ritam, a druga istovremeno kuca metar, nakon čega slijedi zamjena zadataka. Prilikom ovakvoga vježbanja koriste se ritamski slogovi.

Uz sve nabrojane vježbe, na nastavi Sviranja trebaju se provoditi i vježbe pjevanja. Svaki učitelj treba imati osnovna znanja o tehnici pjevanja i sam treba dobro pjevati kako bi uspješno ostvario zadaće nastave glazbene kulture u nižim razredima osnovne škole. Te zadaće, spomenuli smo ih na početku teksta, nisu ostvarive ako razina znanja i vještina nisu u optimalnom odnosu.

---

⁴ zbog njegove uvriježenosti u daljem tekstu koristiti ćemo se ovim terminom

Usvajanje osnova vokalne tehnike na kolegiju Glazbena kultura, imaju i svoju praktičnu primjenu u vježbama iz kolegija Sviranje. Cilj vježbanja je usvojiti pravilno disanje, čisto intoniranje napjeva u dječjem opsegu glasa, od h – d², pravilnu i jasnu dikciju pri pjevanju pjesme i postizanje što veće izražajnosti jer djeca uče pjevati oponašajući učitelja.

Vježbe pjevanja provode se kroz jednostavne vokalizacije, dječje pjesme i lakše umjetničke solo-pjesme namijenjene djeci. Studenti trebaju postići razinu pjevanja do stupnja da mogu otpjevati dječju pjesmu uz pratnju instrumenta, ali i bez oslonca na intonaciju instrumenta jer je "a capella" pjevanje pokazatelj razvijenosti glazbenoga sluha.

Uspješnost stjecanja vještina sviranja i pjevanja ovisi o više preduvjeta. Izdvojiti ćemo neke od njih.

Glazbene sposobnosti studenata

Pod sposobnošću studenta za sviranje glazbenoga instrumenta podrazumijevamo da student ima prosječno razvijene relativne glazbene sposobnosti kao što su intonativna osjetljivost, osjećaj za ritam, glazbena memorija i sl., ali i druge psihičke i fizičke osobine.

Najveći problem proizlazi iz činjenice kako se studenti upisuju na studij bez provjere glazbenih sposobnosti. Logično je kako takvi studenti teško prate nastavu sviranja koja je koncipirana na način da se novi sadržaj objasni, demonstrira i pokaže način samostalnoga vježbanja, te se isti na sljedećem satu individualno provjerava u okviru skupine od desetak studenata. Kontinuiranim radom i praćenjem uputa nastavnika studenti trebaju usvojiti i realizirati vježbe što studentima slabije razvijenih glazbenih sposobnosti predstavlja izniman napor i unatoč dodatnoj stručnoj pomoći ne postižu zadovoljavajuću razinu usvojenosti sadržaja i vještina. Nije zanemarivo ni psihičko opterećenje ovih studenata jer ne prate dinamiku skupine te se tako izdvajaju i zaostaju za većinom. Nužnost klasifikacijskoga postupka onemogućiti će upis onih kandidata na studij koji nemaju potrebne elementarne glazbene predispozicije.

Optimalni uzrast za učenje sviranja instrumenta

Pravovremeno učenje instrumenta je ono koje počinje u ranoj školskoj dobi. Budući da većina studenata nema nikakvih iskustava sa sviranjem nekoga glazbenoga instrumenta i početno učenje sviranja započinje u odrasloj dobi, njihove psihičke, fizičke i fiziološke mogućnosti zahtijevaju specifičan pristup i načine rada. Uspješnost procesa učenja sviranja i pjevanja zahtijevaju duži vremenski period, strpljivost i upornost i u najvećoj mjeri ovise o individualnim sposobnostima studenta.

Organizacija nastave

Idealna nastava bila bi individualna nastava koja nije ostvariva iz praktičnih razloga. "Obrazovanje u kome bi sva nastava bila individualna - što bi sa stajališta učinkovitosti bilo i te kako opravdano - ne bi, jasno, nitko mogao financirati te se sva praktična rješenja u svakom masovnijem sustavu

obrazovanja nužno kreću između nedostižnog ideala individualnoga poučavanja i ostvarivih (najmanje mogućih) skupina u danoj materijalnoj situaciji."⁵ U programu studija navodi se realizacija vježbi Sviranja u skupinama koje broje od pet do deset studenata.

Skupni način praćenja uspješnosti studenata neizvediv je, pa nastava podrazumijeva poduku i individualno praćenje realizacije vježbi. Kontinuirano vježbanje i praćenje svladavanja pojedinih vježbi ključno je za uspješnost razvijanja vještine sviranja. "Umijeća, pogotovo glazbena, stječu se napornim, dugotrajnim, intenzivnim i upornim vježbanjem."⁶ Kada iz različitih razloga student izgubi kontinuitet u vježbanju, unatoč volji i spremnosti nastavnika i osobnom trudu, dugo ne uspijeva stići razinu ostalih studenata i postići zadovoljavajuću uspješnost. Ovdje nastavnu situaciju dodatno komplicira i činjenica kako studenti vježbe doživljavaju kao ispitnu situaciju jer se od njih neprekidno očekuje pokazivanje osobnoga (ne)znanja, pa nisu rijetki slučajevi kada studenti odbijaju svirati, pjevati ili taktirati na satu odgađajući njihovo prezentiranje za neki od sljedećih sati, ne žele svirati pred kolegama, "prehladjeni su" pa ne mogu pjevati i sl. Strah od neuspjeha, osjećaj srama pred kolegama iz skupine, nemogućnost svladavanja sadržaja zbog slabih predispozicija za glazbene aktivnosti, neposjedovanje instrumenta i sl. takve studente dovodi do nerješivih problema.

Problem vježbanja

U nastavi Glazbene kulture nižih razreda osnovne škole primjeren je onaj instrument na kojem se u isto vrijeme može svirati i melodija i harmonijska pratnja pjesme koja će pomoći i upotpuniti dječje pjevanje. Stoga program kolegija Sviranje na Visokoj učiteljskoj školi u Osijeku pruža studentima mogućnost odabira akordičkoga (klavijaturnoga) instrumenta i to glasovira odnosno sintisajzera ili harmonike.⁷ Nastava se izvodi na glasoviru (pianinu) koji trpi dugogodišnje sviranje bez velikih ulaganja, podrazumijeva da se instrument čuva u prostoriji stabilne temperature i vlažnosti zraka i da se redovito ugađa. Na žalost, zbog skučenosti prostora (premaloga broja prostorija) studenti nemaju mogućnost vježbanja u školi, te ako nemaju svoj glasovir ili sintisajzer, odnosno harmoniku, na kojima će vježbati neće steći potrebna znanja i vještine. Vježbanje na sintisajzeru koji ima "laganu" dirku ne doprinosi u potpunosti razvoju motorike šake, te time usporava napredovanje vještine sviranja, ali se svakodnevnom vježbom i osobnim zalaganjem razlike mogu uspješno prevladati. Vježbanje ne mora biti dugotrajna aktivnost koja dovodi do pasivnoga "prosviravanja" vježbi, nego svjesna aktivnost koja uz sviranje podrazumijeva i istovremeno uočavanje i usvajanje elemenata teorije glazbe.

---

⁵ Pavel Rojko, Psihologija i nastava instrumenta, Tonovi (11), Zagreb, 1996., str. 9.

⁶ ibid., str. 7.

⁷ Posljednjih godina prisutan je izrazito slab interes studenata za učenje sviranja harmonike.

Nastavna literatura

Uz pregršt škola za početničko sviranje klavira nemamo primjerenu literaturu za početničko sviranje odraslih osoba. Stoga je nastavniku prepušten izbor jedne glasovirske škole ili izbor vježbi iz više početnica koje će u kraćem vremenu dati bolje rezultate s obzirom na očekivanu razinu sviračke tehnike. Zbornici dječjih pjesama novijega datuma često nemaju obilježenu harmonizaciju pjesama ili postojeća nije primjerena glazbenom obrazovanju studenata učiteljskoga studija.

Pjevanje

Pjevanje je prirodna aktivnost čovjeka, ali nam odmaže stav kako "svatko zna pjevati". Iz toga stava i neadekvatnoga rada od najranijega uzrasta (dječji vrtić, osnovna škola ...) većina studenata nema pozitivna iskustva s pjevanjem, bilo da se radi o ne pjevanju uopće (zbog nezainteresiranosti za ovu aktivnost), nestručnom vođenju pjevanja (studenti imaju loša iskustva i navike u pjevanju) ili stava "ja ne znam pjevati" jer mu je tijekom prethodnoga školovanja rečeno kako nema smisla za pjevanje ili kako ima ružan glas. Malobrojni su oni studenti koji su pjevali u nekom boljem pjevačkom zboru, a oni koji su imali iskustva sa solističkim pjevanjem izuzetno su rijetki. "Težiti svakako treba umjetničkom pjevanju, i to ne samo u zboru, gdje se ono najprirodnije i ostvaruje, nego i u razredu."⁸

Trebalo bi kontinuirano, iz sata u sat provoditi već spomenute vježbe u skupini, ali i individualno, kako bi se studentu ukazalo na nepravilnosti u tehnici pjevanja koje mogu dovesti do oštećenja glasovnog aparata. Za vježbe disanja i intonacije također je neophodna individualna uputa jer pjevanje ovisi o individualnim psihofizičkim karakteristikama, sposobnostima i marljivosti studenta. Pitanje koje muči sve nastavnike ovoga kolegija je kako, uz sve navedene sadržaje, naći dostatno vrijeme i za pjevanje?

Pjevanje se realizira u nastavi u obliku skupnoga upjevavanja, pjevanja dječjih pjesama, te nastojanja da studenti individualno otpjevaju nekoliko lakših solo-pjesama skladanih za dječji glas i klavir tijekom šest semestara nastave Sviranja. Naravno, studenti trebaju ovladati instrumentom i pjevanjem dovoljno vješto kako bi obje radnje mogli izvoditi istovremeno. Praćenjem studentova svladavanja sadržaja sviranja provjeravamo i pjevanje, ali studenti pjevanju pridaju manju važnost jer im se čini kako je pjevati lako u odnosu na sviranje, pa ne vježbaju pjevanje nego se oslanjaju na snalažljivost i pjevanje prepuštaju slučaju. Studenti koji imaju nekakva pjevačka iskustva ili imaju zadovoljavajuće razvijene glazbene sposobnosti uspješniji su u tom "snalaženju". Ali postoji još nekoliko važnih elemenata koji se mogu usvojiti jedino vježbanjem, npr. dikcija i vokalizacija, disanje koje je povezano s izvođenjem glazbene fraze, ali i intonacijom i dr.

Kako bi se kod studenata izgradio kriterij za pravilno pjevanje, pjevanju bi trebalo posvetiti puno više pažnje i rada nego što nam to ovakva satnica, i broj studenata omogućuje.

⁸ Pavel Rojko, Pjevanje u osnovnoj školi, Tonovi (7), Zagreb, 1992., str. 14.

Djeca su najbolji kritičari; zamjećuju svaku nesigurnost ili nestručnost učitelja u glazbenoj aktivnosti. Neupitno je da djeca rane školske dobi vole pjevati i da će učiti pjevati oponašajući učitelja. Ako učitelj pjeva pretiho, tekst izgovara nerazgovijetno i nerazumljivo, distonira i modulira u intonaciji, uzima dah usred riječi te time uništava muzikalnost glazbene fraze i vrijednost riječi u pjesmi, mršti se dok pjeva čime pokazuje djeci koliko mu ova aktivnost predstavlja problem, te potiče djecu na što glasnije pjevanje možemo biti sigurni kako djeca neće naučiti pjevati ili će čak steći i odbojnost prema pjevanju.

Motivacija

Pitanje je postoji li problem motivacije (i koliki) ako se na studij upisuju kandidati koji su ga sami izabrali (i time odredili svoje buduće zanimanje) i zadovoljili kriterije razredbenoga postupka?

Razredbeni postupak kojim se kandidati upisuju na studij na temelju ocjena iz srednje škole ne selekcionira upravo one kandidate koji posjeduju elementarna znanja i sposobnosti potrebna budućem učitelju, već studij upisuje i nemali broj onih kandidata koji nisu uspjeli upisati neki drugi željeni studij ili su se zbog jednostavnosti razredbenoga postupka odlučili upravo za ovaj. Problem motivacije javlja se i kao posljedica slaboga predznanja iz glazbene kulture. Studenti su, u najvećem broju, glazbeno nedostatno obrazovani, notno nepismeni, nemaju nikakve navike aktivnoga slušanja umjetnički vrijedne glazbe, nisu nikada svirali neki instrument, a pjevanje se u njihovom školovanju provodilo stihijski.

Posljedica toga stav je jednoga dijela studenta kako je glazba nešto bez čega se može (jer iziskuje veliki napor, kontinuirani i dugotrajni rad) ili je "rezervirana" samo za "odabrane" koji onda idu u glazbenu školu. Zabrinjavajuće je kada student - budući učitelj ima takav stav prema bilo kojem području u svom stručnom obrazovanju, kao i činjenica kako će svoje pogrešne stavove i uvjerenja prenositi i ugraditi u generacije učenika. Alarmantna je i činjenica kako sustav obrazovanja prešutno dopušta učitelju da se prema umjetničkim sadržajima (misli se primarno na glazbene sadržaje) odnosi temeljem svoga znanja, sposobnosti, stavova, interesa, estetike i dr. i time bitno utječu na rani glazbeni odgoj i obrazovanje učenika. Ako se još jednom podsjetimo kako obrazovanje učitelja traži posebnu izobrazbu koja uključuje različita područja, predmete i sadržaje, bismo li dozvolili istu situaciju kada bi bila riječ o npr. hrvatskom jeziku ili matematici? Jesu li sadržaji društvenih, humanističkih, prirodnih i drugih područja važniji od umjetničkih?! Vrijeme je da se prema nastavi glazbene kulture prestanemo ponašati potcjenjivački i shvatimo važnost i potrebitost ranoga glazbenoga odgoja i obrazovanja, te prihvatimo činjenicu kako je glazbena kultura integralni dio odgojno-obrazovnoga procesa. Nastava glazbe ne smije biti elitistička povlastica glazbeno nadarene djece u specijaliziranim, glazbenim školama, već je ona potreba svakoga djeteta bez obzira na stupanj razvijenosti glazbenih sposobnosti.

Pogrešni stavovi i uvjerenja demotivirajući su za nastavnika koji provodi nastavu Sviranja, jer se mora poslužiti "prisilom" što je u suprotnosti sa svrhom glazbe uopće, kao i za sve ostale nastavnike koji predaju Glazbenu kulturu ili Metodiku glazbene kulture, jer se pred njih prioritarno postavlja zadatak mijenjanja krivih stavova i uvjerenja studenata. Uzrast djeteta ne znači kako su zadaće koje se postavljaju pred učitelja jednostavnije već upravo suprotno, uloga učitelja presudna je za cijeli glazbeni odgojno-obrazovni proces.

Nameće se mišljenje kako kvalitetan razredbeni postupak pri upisu na studij pretpostavlja kvalitetnu strukturu studenata, pa time i probleme vezane uz ekstrinzičnu motivaciju za učenje i rad svodi na minimum.

Praćenje rada studenta

Uz redovito praćenje rada studenta neophodno je studentu dati povratnu informaciju o uspješnosti izvedene vježbe. Time studenti dobiju uputu koliko je njihovo vježbanje bilo uspješno i kako će se njihov rad dalje usmjeriti, a nastavnik može pratiti studenta u kontinuitetu kroz više semestara. Ako nastavnik vodi bilješke tijekom godine moći će bolje upoznati studente te ih prema njihovim individualnim razlikama u glazbenim sposobnostima upućivati prema funkcionalnijem radu i boljim rezultatima. Takav način rada je nužnost, ali kod brojnih studenata izaziva osjećaj straha, nelagode ili nesigurnosti jer nastavu doživljavaju kao ispitnu situaciju. Kontinuiranim vježbanjem sviranja i pjevanja, zadovoljavajućom edukacijom u području glazbene teorije, pismenosti, oblika i dr., osobnim zalaganjem i razvijanjem glazbenih sposobnosti osjećaj straha postupno će slabiti poprimajući sve više oblik treme (koja je u normalnoj količini potrebna i dodatno održava koncentraciju stabilnom), te će u konačnici gotovo potpuno nestati. Ovisit će ponajviše o stupnju pripremljenosti studenta u glazbenoj izvedbi kao i o kvaliteti njegovoga glazbenoga obrazovanja.

ZAKLJUČAK

Model glazbene naobrazbe studenata na učiteljskom studiju usmjeren je na usvajanje i razvijanje glazbenih znanja, vještina, sposobnosti i navika koje su nužna pretpostavka kvalitetnom i stručnom radu učitelja u nižim razredima osnovne škole. Kako bi osposobljavanje budućega učitelja bilo cjelovito studenti trebaju imati prosječno razvijene glazbene sposobnosti, stoga te sposobnosti treba vrednovati u razredbenom postupku i sukladno njima (ne)omogućiti upis na studij. Mišljenja smo da je za usvajanje sadržaja ovoga kolegija (kao i ostalih kolegija glazbene grupe predmeta) nužno povećati postojeću satnicu i prekinuti sa nedopustivom praksom komparacije broja sati pojedinih predmeta nižih razreda osnovne škole sa brojem sati na studiju. Uzrast učenika nije proporcionalan stupnju obrazovanja učitelja kada je riječ o glazbenim sadržajima, već on zahtijeva glazbeno obrazovanoga učitelja koji će udovoljiti svim zakonitostima glazbeno-estetske komunikacije. Glazbeno obrazovanje na učiteljskom studiju veliki je izazov za većinu studenata (s obzirom na predznanja stečena prethodnim školovanjem) jer će jedino

kontinuiranim radom tijekom dužega vremenskoga razdoblja trajno usvojiti potrebna glazbena znanja i vještine.

Glazba je potreba svakoga djeteta, a ne privilegija glazbeno nadarene djece.

LITERATURA

Helga de la Motte-Haber, Psihologija glazbe, Naklada Slap, Jastrebarsko, 1999.

William Glasser, Nastavnik u kvalitetnoj školi, Educa, Zagreb, 1999.

Ante Vukasović, Pedagogija, Hrvatski katolički zbor «MI», Zagreb, 1998.

Pavel Rojko, Pjevanje u osnovnoj školi, Tonovi (7), Zagreb, 1992.

Pavel Rojko, Psihologija i nastava instrumenta, Tonovi (11), Zagreb, 1996.

Ivo Lhotka-Kalinski, Umjetnost pjevanja, Školska knjiga, Zagreb, 1975.

Nikša Njirić, Pjevanka-priručnik za učitelje, Školska knjiga, Zagreb, 1994.

Nastavni plan i program Učiteljskog studija u Osijeku-Sviranje, Osijek, 1994. Nastavni plan i program Učiteljskog studija u Osijeku-Sviranje, Osijek, 2003.

Nastavni plan i program za osnovne škole u Republici Hrvatskoj, Razredna nastava-Glazbena kultura, Ministarstvo prosvjete i Športa, Prosvjetni vjesnik, Posebno izdanje (broj 2), Zagreb, 1999.

SUMMARY

In their years-long work the teachers of music (teaching instrument playing) have been encountering a whole array of difficulties with students training for future teachers. Why does a teacher need to sing, manage the instrument playing skills, read notes? Why weren't the musical skills tested on the classification exam if academic success depends on them? Why do music skills take up so much time to acquire and practise? These are only some of the questions that students ask at the beginning of their academic life and they are closely related to their music knowledge as well as their attitudes to the place and importance of music both in the educational structure of primary schools and the life of a modern person. In order to clarify problems and difficulties encountered by students and teachers alike in their joint work during music education at the teachers' training college, we have attempted to comment on the most pronounced and the most important ones.

Primljeno 10. rujna 2004.